odsouzení. V případě § 176 o. z. o. následky zanikají výkonem trestu.

V ostatních případech bylo by stanovisko nejvyššího soudu zdánlivě přijatelnější. Jde zejména o §§ 29, 109, 191, 254, 281, 768, 769, 770, 782 o. z. o., jakož i o ty případy, kdy civilní soudní řád a trestní řád omezují po odsouzení pro křivé svědectví způsobilost k přísežnému výslechu a o případ § 102 tr. ř. Leč i v těchto případech bude důslednější zastávati, že zahlazením tyto následky odsouzení přestávají, tím spíše, že jde celkem o újmy méně závažné než ty, které jsou upraveny § 6 zák. čís. 131/1867 ř. z., ztráta volebního práva a j.

Jak patrno, byla zásada, že zahlazení odsouzení se nedotýká následků odsouzení uvedených ve zvláštních zákonech, vyslovena v rozhodnutí příliš všeobecně.. Ve skutečnosti platí jen tam, kde nejde o následky odsouzení, ale trestného činu samého. Doc. Dr. Solnař.

HOVORNA.

Ještě ke kritice nejvyššího soudu v parlamentě.

Když jsem psal předešlý článek (str. 106/1930 tohoto časopisu), neměl jsem po ruce plný doslov řeči pana prof. Dra Kaíky v rozpočtovém výboru ze dne 30. ledna 1930 a proto jsem mu měl za zlé, že kritisoval činnost nejvyššího soudu paušálně, neudávaje konkrétních případů. Jak jsem však dodatečně ze stenografického zápisu zjistil, uvedl pan poslanec skutečně jeden konkrétní případ, takže teprve nyní mohu také konkretně reagovati. Ostatně jest takové konkretisování vad velmi zdravé, protože umožňuje zastáncům opačného názoru obranu, kdežto proti povšechně nepříznivé kritice jest nejvyšší soud bezbranný. Nutno také mezi kritiky dobře rozeznávati. Napíše-li bezvýznamný kritik třeba celý pamflet na nejvyšší soud (jak se také již stalo), z něhož čiší tendence haněti za každou cenu, netřeba se rozčilovati, neboť taková kritika zapadne bez ozvěny. Ale pronese-li profesor práv v zákonodárném sboru závažné výtky proti nejvyššímu soudu, nelze to jen tak zhola pominouti mlčením. Tím omlouvám, že se k této věci vracím již po druhé.

Pan poslanec pravil mimo jiné doslovně toto: »Mezi mnohými a mnohými chybnými rozhodnutími nejvyššího soudu, která znám, nalézám jedno, jež jest tak groteskní, že se o něm musí státi zmínka také zde. Snad vás bude zajímati a snad najde

porozumění zvláště u cejchovaných juristů. Ale chci býti zcela stručný. Nejvyšší soud měl rozhodnouti, zda jest odůvodněn vylučovací nárok v konkursu. Tato otázka byla ve druhé stolici tak a tak rozhodnuta, to je zcela lhostejno. Ve třetí stolici přišel nejvyšší soud na geniální myšlenku, že řekl: »Uplatňuje-li se vylučovací nárok, musí býti nejdříve zjištěno, zda správce podstaty vůbec tyto předměty pojal do konkursní podstaty.« My jsme se učili ve škole, že určité hodnoty v určitém kritickém okamžiku ipso jure připadnou do konkursní podstaty a že správce této podstaty nemá, co by do ní pojímal nebo prohlašoval. Nejvyšší soud však řekl, že musí býti nejdříve zjištěno, zda správce konkursní podstaty tyto předměty do podstaty zabral a že této otázky nižší soudy neřešily. Proto odkázání věci zpět, celá otázka přijde nyní opět před nejvyšší soud. To je zbytečné obtěžování soudů, nejvyšší soud mohl a musil otázku hned rozhodnouti.«

Kdo slyší a čte takovou řeč vynikajícího odborníka, musí nabýti přesvědčení, že náš nejvyšší soud jest obsazen takovými ignoranty, kteří ani nevědí, že podle § 1 konk. ř. spadá do konkursní podstaty veškeré jmění podrobené exekuci, které náleží úpadci v době prohlášení konkursu, nebo kterého nabude za konkursu. Musí k tomuto přesvědčení dojíti nejen laik, který věci nerozumí, nýbrž i právník, který sice věci rozumí, ale není o jednotlivostech případu informován. Dal jsem si tedy práci, abych našel kritisované, ale blíže neoznačené rozhodnutí a seznal jsem, že nemůže to býti jiné, než rozhodnutí ze dne 11. ledna 1927, č. j. Rv I 1221/26-1, uveřejněné pod čís. 6674 Sb. n. s., čís. 601 sb. m. spr. a č. 710 Čes. advokacie. Neměl jsem na rozhodnutí účasti a mohu tedy o věci pojednati sine ira et studio. Všimněme si nejdříve stručně skutkového děje a pak podstatných důvodů nejvyššího soudu, z čehož již poznáme, má-li pravdu pan kritik či nejvyšší soud.

Žalobce domáhal se žalobou podle § 44 (1) konk. ř. na správci konkursní podstaty vyloučení 150 akcií z konkursní podstaty, uváděje, že je dal úpadci do úschovy, ale že správce odpírá jich vyloučení. Žalovaný správce namítal v podstatě, že úpadce dal akcie ještě před prohlášením konkursu jiné firmě do zástavy, že jemu (žalovanému) akcie předány nebyly, že nebyly a nejsou v konkursní podstatě a že je proto nemůže vydati a nemohl by ani žalobní žádosti vyhověti. Mezi stranami nebylo sporné, že akcie nejsou jměním úpadce a že nenáležejí do konkursní podstaty.

Z tohoto děje, který je z obsahu uveřejněného rozhodnutí jasně zřejmý, již vidíme, že vylučovací nárok (§§ 11 (1) a 44 (1) konk. ř.) nehrál v tomto sporu role, proto že bylo n e s p o r n é, že akcie nenáležely v době prohlášení konkursu úpadci. Proto nezáleží na tom, čemu jsme se v té příčině učili ve škole. Spornou byla jedině otázka, zda se žalobce může domáhati vydání akcií n a s p r á v c i k o n k u r s n í p o d s t a t y — tedy právnicky řečeno, zda jest správce konkursní podstaty ve sporu p a s i v n ě l e g i t i m o v á n. Proto zní také právní věta kritisovaného rozhodnutí v části první takto: »Žalobu o vydání věci, kterou měl v úschově ten, na jehož jmění byl napotom vyhlášen úpadek, dlužno říditi proti správci úpadkové podstaty, z a b r a l - l i v ě c do úpadkové podstaty. Pakli tak neučinil, přenechav věc dlužníku jako úpadkem nezatíženou, dlužno žalovati úpadce.« T o bylo sporným bodem, ale to — jak se mi zdá — pan profesor nevystihl!

Myslím, že je dostatečně známo, že nárok na vyloučení věcí z konkursní podstaty možno provésti buď mimosoudně tím, že se věc do inventáře nepojme a vlastníku vydá, nebo žalobou proti správci podstaty (§ 6 (2) konk. ř.), ale proti tomuto jen tehdy, nechce-li ji vydati, domnívaje se, že náleží do konkursní podstaty. To zastává také komentář Bartsche-Pollaka k § 44, pozn. 3 a 57, což nejvyšší soud ve svých důvodech cituje.

Protože však zůstalo sporné a nižší soudy nezjistily, zda správce pojal akcie do konkursní podstaty (do inventáře) podle § 97 konk. ř., ač jinak ve sporu uznával, že do podstaty nenáležejí, a protože byl žalobní nárok založen na smlouvě schovací, podle které musí schovanou věc vrátiti schovatel (§ 961 obč. z.), vyslovil nejvyšší soud, že lze správce konkursní podstaty s úspěchem žalovati jen tehdy, jestliže akcie z a b r a l do konkursní podstaty, protože by v opačném případě musil býti žalován d l u ž n í k j a k o s c h o v a t e l o s o b n ě, maje ohledně jmění nepodléhajícího konkursu procesní způsobilost (§§ 1, 2, 6 konk. ř.). V tom směru přidržel se nejvyšší soud — jak vidím — zcela názoru Bartsche-Pollaka k § 44 pozn. 57. Ostatně v podstatě zastává totéž i komentář Lehmanův na str. 353, odst. 2 a str. 359 odstavec poslední. Nařídil-li tedy nejvyšší soud doplnění neúplného řízení, učinil tak správně a nemohl ani jinak podle zákona rozhodnouti.

Za tohoto stavu věci mohu bez dalšího přenechati právnické veřejnosti úsudek, zda nejvyšší soud zasluhoval, aby bylo jeho rozhodnutí označeno jako »groteskní«, aby byl jeho právní

názor ironicky nazýván »geniální ideou« a aby mu bylo vytýkáno, že dělá nižším soudům i sobě zbytečnou práci. Naproti tomu souhlasím s panem kritikem, že tento případ snad najde porozumění, zvláště u cejchovaných juristů. Rád bych byl slyšel, co by byl říkal žalovaný správce konkursní podstaty, kdyby byl nejvyšší soud potvrdil odsuzující rozsudky nižších soudů. Jsou-li také ostatní »mnohá a mnohá chybná rozhodnutí«, jež pan profesor zná, právě tak chybnými jako toto, pak může nejvyšší soud klidně spáti. Jest to zase jeden z mnoha dokladů pro můj úsudek, že daleká část nepříznivé kritiky jest vyvolána nedokonalou znalostí skutkového děje nebo kritikovým neporozuměním věci. Měl jsem příležitost odpovídati v konkrétních případech na bezdůvodné výtky již také na jiných místech (sr. na př. Česká advokacie 1925 str. 146, 1926 str. 54, Soudcovské listy 1926 str. 165) a proto znova opakuji, že jest velmi zdravé uváděti konkrétní případy a neobmezovati se na paušální odsuzování. Zejména jest při kritice rozhodnutí nejvyššího soudu vždy doporučitelna jakási opatrnost, neboť možno důvodně souditi, že pět hlav zkušených soudců rozhodujícího senátu ví aspoň tolik, kolik jedna hlava, třeba také zkušeného a k tomu učeného kritika. Dlužno podržeti na mysli, že »grau ist alle Theorie, grün ist das Leben«. Kdyby praxe soudů a zejména nejvyššího soudu nedodávala právnické vědě stále nové a svěží případy ze života, zpracované životní i právnickou zkušeností soudců, byla by theorie brzy podobna uschlé květince v herbáři, bez vůně a barvy!

Z uvedeného rozhodnutí jest také vidno, že ne vždy dopadá další výtka p. Dra Kafky, že prý nejvyšší soud pomíjí literaturu, nevšímaje si jí, neboť i v tomto rozhodnutí jest neméně než na třech místech citován komentář Bartsche-Pollaka, tedy dílo ve věcech konkursních jistě vynikající. Ke konci pokládám za vhodné zdůrazniti znova, že nechci tvrditi, že by všechna rozhodnutí nejvyššího soudu byla bezvadná. Nebylo by tomu jinak ani kdyby na našem místě soudili ti nejbystřejší kritikové, protože jsme všichni lidé omylní. Ale mým účelem jest ukázati, že kritiku nelze pokládati za dogma a že — spravedlivě posuzováno — není poměr rozhodnutí nepodařených k podařeným u našeho nejvyššího soudu o nic nepříznivější, než u ostatních nejvyšších soudů v následnických i jiných státech, které musily bojovati s těžkými poválečnými poměry.

Rada n. s. Václava Cícha.